

SITUATIEVERSLAG 2017 OVER NAMAAK EN PIRATERIJ IN DE EUROPESE UNIE

SAMENVATTING

Gezamenlijk verslag van Europol en EUIPO

juni 2017

SITUATIEVERSLAG 2017
OVER NAMAAK
EN PIRATERIJ IN DE
EUROPESE UNIE
SAMENVATTING

Inhoudsopgave

VOORWOORD	4
SAMENVATTING.....	6

VOORWOORD

Situatieverslag 2017 over namaak en piraterij in de Europese Unie

In dit door EUIPO en Europol opgestelde situatieverslag wordt wederom gewezen op het belang van het bestrijden van de internationale criminelen die het meest profiteren van IER-inbreuken in de Europese Unie

Het verslag bouwt voort op het eerdere, tevens gezamenlijk opgestelde verslag uit 2015 en gaat in op de evolutie die namaak en piraterij hebben doorgemaakt, actualiseert de belangrijkste conclusies uit het voorgaande verslag en biedt nieuwe inzichten in enkele opkomende trends.

IE-criminaliteit die de Europese Unie treft, blijft aanleiding tot bezorgdheid geven. Criminaliteit op dit gebied kan niet alleen de gezondheid en veiligheid van de EU-burgers in gevaar brengen, maar kan ook het milieu schaden. Deze vorm van criminaliteit heeft bovendien een negatief effect op legitieme economieën, omdat de getroffen bedrijven hierdoor minder inkomsten hebben, het verkoopvolume afneemt en banen verloren gaan.

Uit het huidige onderzoek blijkt opnieuw dat IER-inbreuken een belangrijke bron van inkomsten zijn voor criminele organisaties. Deze organisaties houden zich vaak ook met andere vormen van criminaliteit bezig, zoals drugsmokkel, accijnsfraude, mensenhandel of witwassen. Om hun activiteiten te kunnen uitvoeren, maken criminelen in toenemende mate gebruik van corruptie en documentfraude.

Zoals reeds wordt benadrukt in *SOCTA 2017* hebben onlinemarkten zich ontwikkeld tot belangrijke distributiekanaalen voor namaakgoederen, waarbij criminelen het grote succes van legale onlinebedrijfsmodellen proberen te kopiëren.

Er doemen momenteel echter ook andere bedreigingen op aan de horizon. In het verslag wordt als een van de mogelijke uitdagingen het steeds grotere gebruik van vervoer over spoor tussen China en de EU genoemd, alsmede de manier waarop IER-inbreukplegers hiervan misbruik kunnen maken.

In de digitale wereld wordt met name de online verspreiding van beschermde inhoud als een probleem beschouwd, waarbij illegale televisie-uitzendingen en digitale piraterij de handhavingsinstanties voor nieuwe uitdagingen stellen.

Het huidige verslag is een voortzetting van de inspanningen die beide EU-agentschappen hebben geleverd om in samenwerking met toonaangevende partners een duidelijker beeld te krijgen van de omvang van het probleem van namaak en piraterij.

Het vormt met name een aanvulling op de door EUIPO ontwikkelde databanken ter ondersteuning van de inspanningen van handhavingsinstanties en de samenwerking tussen EUIPO en Europol in het kader van het onlangs opgerichte gecoördineerde samenwerkingsverband voor criminaliteit op het gebied van intellectuele eigendom (IPC3). Dit centrum, dat opgericht is om meer informatie te verzamelen en trends op het gebied van online IE-criminaliteit en aanverwante gebieden in de gaten te houden, heeft al uitstekende resultaten opgeleverd. Europol heeft van dit centrum gebruikgemaakt om websites waar namaakgoederen werden verkocht van het net te halen, door piraterij verkregen tv-decoders aan te pakken en een einde te maken aan illegale activiteiten waarbij de digitale munt „bitcoin” wordt gebruikt.

Dit verslag bevestigt dat namaak en piraterij de EU voor uitdagingen blijft stellen en dat criminele organisaties hierbij vaak „aan de touwtjes trekken” en er financieel van profiteren.

Uit het verslag blijkt hoe belangrijk het is dat belanghebbenden en tussenpersonen beter en blijvend samenwerken en worden opgeleid, zodat ze ervoor kunnen zorgen dat de strijd tegen deze vormen van criminaliteit en de gevolgen ervan steeds coherenter wordt en beter wordt onderbouwd.

Rob WAINWRIGHT
Uitvoerend directeur Europol

António CAMPINOS
Uitvoerend directeur EUIPO

SAMENVATTING

Situatieverslag 2017 over namaak en piraterij in de Europese Unie

Dit gezamenlijke verslag van Europol en EUIPO is bedoeld om beleidsmakers, beroepsbeoefenaars, bedrijven en het publiek op de hoogte te brengen van de laatste trends op het gebied van namaak en piraterij in de Europese Unie (EU).

In het verslag wordt ingegaan op intellectuele-eigendomsrechten (IER) en hun waarde, de belangrijkste productsectoren, de belangrijkste handelsroutes en herkomstlanden van namaakproducten. Het verslag gaat tevens na welke bedreiging piraterij en andere online inbreuken vormen, en toont aan hoe IER en de bescherming ervan de hoeksteen van de Europese economie en samenleving vormen.

In het verslag wordt een analyse gemaakt van de manier waarop criminele organisaties betrokken zijn bij IER-criminaliteit, en aan de hand van enkele casestudy's worden de gevaren van deze activiteiten beschreven. Vervolgens wordt ingegaan op enkele uitdagingen die bij het bestrijden van IER-criminaliteit komen kijken, waarna een beoordeling volgt van enkele initiatieven die zijn genomen om deze vorm van criminaliteit aan te pakken.

Er worden enkele toekomstperspectieven geschetst en onderzocht, waarbij onder andere aandacht wordt besteed aan enkele nieuwe bedreigingen op het gebied van IER-bescherming.

Het wordt duidelijk welke waarde en stabiliteit IER-intensieve sectoren aan de samenleving toevoegen als men zich realiseert dat met name dergelijke ondernemingen zich tijdens en onmiddellijk na de wereldwijde economische crisis goed bestand hebben getoond tegen deze crisis, terwijl andere sectoren het moeilijk hadden. In de periode 2011-2013 waren IER-intensieve sectoren goed voor 86 % van de import en 93 % van de export in het kader van de buitenlandse handel van de EU en voor 42 % van het bbp¹.

IER-misdrijven, die wereldwijd een geschatte waarde van 461 miljard USD per jaar vertegenwoordigen², zijn momenteel doorgedrongen tot bijna alle soorten producten en geografische gebieden. Deze vormen van criminaliteit hebben een hele reeks gevolgen voor burgers, bedrijven en regeringen en beperken de mogelijkheden van legitieme IER-intensieve bedrijven om te herinvesteren in onderzoek, ontwikkeling en werkgelegenheid, wat een ernstige bedreiging voor de toekomstige groei kan vormen.

In sommige lidstaten is voor bepaalde producten sprake van een lager aandeel van in beslag genomen namaakproducten dan uit hun verhouding tot de totale legitieme invoer zou kunnen worden afgeleid. Dit wijst erop dat autoriteiten die IER-criminaliteit bestrijden in sommige regio's aan de buitengrenzen wellicht baat zouden kunnen vinden bij risicobeoordelingen van een bepaalde productgroep om illegale import doeltreffender te bestrijden. Het is van groot belang dat douanediens ten zich blijven inspannen om goederen die inbreuk maken op de intellectuele-eigendomsrechten bij de buitengrenzen tegen te houden, hoewel deze diensten ieder jaar slechts een relatief klein deel kunnen onderscheppen van alle namaakproducten die de EU binnenkomen.

China is nog steeds het belangrijkste herkomstland van namaakgoederen en Hongkong fungeert als doorvoerhaven voor goederen die oorspronkelijk in China zijn gemaakt. Andere landen hebben echter

¹ Europees Octrooibureau en Bureau voor intellectuele eigendom van de Europese Unie, *Intellectual property rights intensive industries and economic performance in the European Union*, 2016, blz. 6. Beschikbaar op: https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/IPContributionStudy/performance_in_the_European_Union/performance_in_the_European_Union_full.pdf.

² OESO/EUIPO (2016), *Trade in counterfeit and pirated goods – mapping the economic impact*, 2016, blz. 11. Beschikbaar op: <http://www.oecd.org/gov/risk/trade-in-counterfeit-and-pirated-goods-9789264252653-en.htm>.

ook hun eigen specifieke handelskenmerken. Turkije wordt bijvoorbeeld in verband gebracht met Bulgarije en België via de handel in nagemaakte etiketten, labels en stickers, die het mogelijk maken om producten in eigen land te vervaardigen.

Vrijhandelszones worden nog steeds in verband gebracht met allerhande IER-misdrijven, en in bepaalde geografische gebieden moeten nog altijd geharmoniseerde handhavingsnormen worden ingevoerd.

In de EU gevestigde criminelen maken hoofdzakelijk gebruik van producenten buiten de EU maar organiseren daarna de import, het vervoer, de opslag en de distributie van de namaakgoederen in de EU. In dit verslag wordt echter aangetoond dat er ook actieve producenten in de EU aanwezig zijn. Deze interne productie van namaakgoederen, die vaak wordt georganiseerd door criminele organisaties, is mogelijk dankzij het gebruik van nagemaakte etiketten en verpakkingen die vanuit landen buiten de EU worden ingevoerd; er zijn aanwijzingen dat deze vorm van criminaliteit toeneemt.

Namaakgoederen worden steeds meer verspreid via onlinemarkten. Via het internet verkochte producten worden doorgaans in kleine pakketjes via post en expresverzending verstuurd, vaak rechtstreeks naar de klant. Technologie speelt een steeds grotere rol bij IER-criminaliteit.

Criminele organisaties die in verband worden gebracht met IER-criminaliteit, zijn vaak poly-crimineel: zij houden zich ook bezig met andere vormen van criminaliteit zoals drugsmokkel, accijnsfraude, mensenhandel en witwassen. Zij blijven in hoge mate gebruikmaken van documentfraude en corruptie om criminele activiteiten op dit gebied te kunnen uitvoeren.

In de digitale wereld wordt met name de online verspreiding van beschermde inhoud als een probleem beschouwd. Illegale televisie-uitzendingen stellen handhavingsinstanties voor nieuwe uitdagingen en fraude blijft een veelvoorkomend en nauw met digitale piraterij verbonden verschijnsel.

In dit verslag wordt benadrukt en omschreven op welke manier degenen die in de voorste linie van de bestrijding van IER-criminaliteit staan, beperkt worden in het uitoefenen van hun taken en met welke specifieke uitdagingen zij te maken hebben, zoals de noodzaak om grensoverschrijdende onderzoeken te coördineren en op de hoogte te blijven van de nieuwste technologieën die criminelen gebruiken om hun locaties en activiteiten te verbergen.

Dankzij de lage straffen is IER-criminaliteit aantrekkelijk voor criminelen, en het vooruitzicht dat een verdachte een extreem lage straf krijgt opgelegd kan ertoe leiden dat bepaalde autoriteiten in sommige lidstaten het nauwelijks de moeite waard vinden dergelijke zaken aanhangig te maken.

Terrorisme, cybercriminaliteit, smokkel van migranten, drugsmokkel en andere vormen van criminaliteit hebben prioriteit gekregen in de wereldwijde wetshandhaving, en IER-misdrijven zijn hierbij op de achtergrond geraakt. Deze update toont echter aan dat IER-criminaliteit nog steeds een van de meest lucratieve criminele activiteiten is en dat deze vorm van criminaliteit nauw verbonden blijft met andere criminele activiteiten.

In de wereld van IER-criminaliteit doemen echter nieuwe dreigingen op aan de horizon. In dit verslag wordt specifiek bezorgdheid geuit over het toenemende gebruik van het vervoer per spoor als manier om vracht te transporteren tussen China en de EU en hoe IER-inbreukplegers hier op een tot dusver nog niet gekwantificeerde manier misbruik van maken. De digitalisering van handels- en transportsystemen zal criminelen naar verwachting nieuwe mogelijkheden bieden.

In alle aspecten van de bestrijding van IER-criminaliteit bestaat onder alle belanghebbenden en tussenpersonen een geconstateerde en aanhoudende behoefte aan betere samenwerking en meer opleiding, zodat zij ervoor kunnen zorgen dat de strijd tegen deze vorm van criminaliteit en de gevolgen ervan coherenter wordt en beter wordt onderbouwd.

Ten slotte dient te worden opgemerkt dat IER-criminaliteit en de daarmee verbonden criminelen wisselend van aard zijn en dat veel van de in dit verslag beschreven dreigingen en situaties iedere dag kunnen veranderen. De algemene conclusie is dan ook dat iedere vorm van gemakzucht of acceptatie op welk gebied van IER-criminaliteit dan ook zeer onverstandig zou zijn.

SITUATIEVERSLAG 2017
OVER NAMAAK
EN PIRATERIJ IN DE
EUROPESE UNIE